

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 8

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
poluletna . . . K 2.—
četrtletna . . . K 1.—

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 29.

V Ljubljani, dne 21. julija 1916.

Leto IX.

Na Šmarni gori.

»Katoliško društvo za delavke« v Ljubljani je priredilo dne 16. t. m. izlet na Šmarno goro, katerega so se članice udeležile v nepričakovano velikem številu. To marljivo društvo je po nekako treh letih zopet priredilo izlet, kateri je bil združen z vojno pobožnostjo. Pri sv. mašah, pri kateri so skoro vse članice pristopile k mizi Gospodovi, kakor tudi pri litanijah je dovršeno pel izvrstno izvežbani društveni pevski zbor. Naši slavčki so zopet dokazali, da so se pridno tudi med vojsko vadili. Tam gori na Šmarni gori smo se v molitvah spominjali naših hrabrih vojakov, prosili za skorajšnjo zmago in srečno vrnitev naših junakov, kateri na vseh straneh naše monarhije odbijajo silne napade sovražnikov. V molitvah smo se spominjali našega sivolasega cesarja, ki z neutrudno roko vodi državo, prosili smo ga, naj nam ga ohrani še mnogo let. — Ali enega tudi nismo smeli pozabiti, tistega, ki je položil temelj ne samo »Katoliškemu društvu za delavke«, ampak celi naši gospodarski izobraževalni delavski kakor tudi kmečki in politični organizaciji S. L. S., našega očeta dr. Janeza Ev. Kreka. Sedaj ga ni doma. Če bi pa bil, bi ga gotovo videli v naši sredi. Zato se mu je poslal navdušen pismeni pozdrav, v katerem se poudarja, da stoji delavska vojska kakor trden zid za svojim prvobornim, za tistim, ki je sam tako ubog kakor delavec. — »Katoliško društvo za delavke«, ki se je tekom vojske že toliko spominjalo naših vojakov na bojnem polju z različno gorko obleko in drugimi bogatimi darovi, more biti ponosno tudi na to svojo vojno pobožnost, saj so jo darovale za cesarja, naše junake in domovino!

Katoliško društvo za delavke je ustanovil poslanec dr. Krek, kar pristavimo, ker je eden ali drugi to že pozabil.

Slovenski starši, skrbite za srečo svojih otrok!

»Slovenski Gospodar« je pisal dne 13. t. m.:

Pride čas, ko bodo dali starši svoje otroke po končani ljudski šoli v mestne ali srednje šole, ali pa jih dali učiti kake obrti ali trgovine. Ko otrok zapusti očetovo hišo, se navadno že tudi odloči njegova bodoča sreča ali nesreča. Radi tega, starši: Dobro premislite, na kak zavod daste Vašega otroka ali kakim ljudem ga izročite v oskrbo in uk.

Slovinci rabimo zavednih mož in žen, to je takih, ki bodo v poznejšem življenju povsod vedeli braniti pravice našega jezika bodisi v domači občini, v uradu ali kjerkoli. Izberite torej za svojega otroka šolo, o kateri ste prepričani, da ne veje v njej duh, ki je nasproten Slovincem. In če daš svojega otroka v šolo, o kateri ste prepričani, da ne veje v njej duh, ki je nasproten Slovincem. In če daš svojega otroka kakemu mojstru ali trgovcu v uk, povprašaj vedno poprej, ali se v tisti hiši ne bo trgala tvojemu otroku iz srca ljubezen do materinega jezika in do slovenskega naroda. Bodite v tem oziru čuječe, posebno ve, slovenske matere! Slovenci smo glede narodnozavednega obrtništva in trgovstva prave reve. Trgovci po mestih in trgih so sicer kri od naše krvi, njih imena so slovenska, a — naši niso. Malo, malo je mož izmed trgovskega in obrtniškega stanu, ki so Slovenci z dušom in telesom. Hišo moramo začeti zidati s temeljnim zidom. Skrbite torej, da se trgovski in obrtniški vajenci ne bodo izneverili ne svojemu narodu in ne svoji veri. Pošten, zaveden in ob pravem času strog mojster ali trgovec je za mladega človeka zlata vreden.

Število dečkov, ki se bodo letos podali v šole, ali se šli učiti obrti ali trgovine, bo skromno. Večina očetov je v cesarski suknji, delavcev primanjkuje in vse je nekam nesigurno. Kljub temu pa se bo gotovo več staršev odločilo, da dajo svojega otroka od hiše. Očetje, matere ali varuhi otrok! Dobro premislite, kam jih date, komu izročite nadaljno vzgojevalno skrb čez svojega otroka. S tem mu izbirate njegovo bodočo srečo ali nesrečo!

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

KAKO SE JE VSE PODRAŽILO.

Naše bravce bo gotovo zanimalo, kako se je podražilo razno blago. Te dni smo čitali o podraženju sledeče zanimive podatke:

Podražili so se

A. Kmetijski pridelki:

Pšenica (q = 100 kg) pred vojno 21 K, sedaj 36 K, podraženje za 61%; rž q 18 K, sedaj 30 K, podraženje za 60%; ječmen q 20 K, sedaj 29 K, podraženje za 50%; leča q 50 K, sedaj 64 K, podraženje za 20%; belo vino hl 52 K, sedaj 180 K, podraženje za 190%; mleko 1 liter 28 vin., sedaj 40 vin., podraženje za 42%; smetana 1.20 K, sedaj 1.90 K, podraženje za 58%; sir 1 kg 70 vin., sedaj 1.20 K, podraženje za 71%; ementalški sir q 320 do 360 K, sedaj 400 do 500 K, podraženje za 190%; jajc za 2 K 25 kosov, sedaj 10 kosov, podraženje za 145%; koleraba kg 2 do 6 v., sedaj 8 do 10 vin., podraženje za 125%; krompir q 10 do 16 K, sedaj 20 K, podraženje za 81%; zelena špinača 1 kg 35 do 46 vin., sedaj 100 do 140 vin., podraženje za 196%; govedina q 160 do 180 K, sedaj 540 do 560 K, podraženje za 221%; telutina 1 kg 2.80 do 3.40 K, sedaj 6.00 do 7.60 K, podraženje za 119%; svinjina 1 kg pred vojno 1.92 do 2.20 K, sedaj 4.80 do 5.00 K, podraženje za 137%; svinjska mast 1 kg 1.52 do 1.68 K, sedaj 9.00 K, podraženje za 500%; goske 1 par 16 K, sedaj 38 do 90 K, podraženje za 137 do 462%.

Podražili so se pa:

B. Industrijski izdelki:

Olje q pred vojno 32—35 K, sedaj 155—185 K, podraženje za 471%; kolo-maz q 17 K, sedaj 80 K, podraženje za 370%; kmečki voz 150 K, sedaj 500 K, podraženje za 526%; superforfat 40 do 52 v, sedaj 1.15 K, podraženje za 130%; Tomasova žlindra 38—43 v, sedaj 94 do 100 v, podraženje za 136%; premog q 2 K, sedaj 3.50 K, podraženje za 150%; surovo olje za motorje q 11.50 K, sedaj 36 K, podraženje za 217%; vazelin za kožo q 64 K, sedaj 185 K, podraženje za 289%; modra galica q 62 K, sedaj 350

do 900 K, podraženje za 1311%; žvepleni prah q 21 K, sedaj 310 K, podraženje za 1376%; rafija q 90 K, sedaj 395 K, podraženje za 358%; prah za pranje q 40 K, sedaj 132 K, podraženje za 230%; salame q 395 K, sedaj 1010 K, podraženje za 165%; makaroni q 76 K, sedaj 212 K, podraženje za 178%; črnilo 30 K, sedaj 72 K, podraženje za 140%; petrolej 32 K, sedaj 50 K, podraženje za 64%; milo za pranje 69 K, sedaj 345 K, podraženje za 400%; Šihtovo milo 74 K, sedaj 345 K, podraženje za 366%; škrob q 51 K, sedaj 170 K, podraženje za 233%; kis q 94 K, sedaj 250 K, podraženje za 165%; riž q 24.50 K, sedaj 270 K, podraženje za 1020%; čaj kg 6 K, sedaj 12 K, podraženje za 100%; špagat q 322 K, sedaj 780 K, podraženje za 142%; smola q 32 K, sedaj 350 K, podraženje za 992%; žvepleni cvet q 18 K, sedaj 210 K, podraženje za 1066%; žveplo q 22 K, sedaj 230 K, podraženje za 945%.

Posebno močno pa je industrija podražila usnje, podplate, platno, blago za obleke in druge neobhodno potrebne reči. Iz gornje statistike vidimo: 1. da je cena pri žitu poskočila največ za 80%, za mleko in njega izdelke do 93%, za boljše vrste sira do 190%; 2. da je podraženje mnogih industrijskih predmetov doseglo nad 1000% in to ravno pri mnogih predmetih, ki se tudi v kmetijstvu vedno rabijo.

Vsak dan čitamo, da so razne družbe bogatih tovarnarjev dosegle ogromne dobičke. Tako čitamo, da je ogrska družba usnjarskih tovarnarjev dosegla za leto 1915 čez 8 milijonov kron dobička. Avstrijska montanska družba, ki ima v rokah skoro vso avstrijsko železninarsko industrijo, je dosegla čaz 40 milijonov kron dobička. Vsak dan čitamo tudi o novih milijonarjih, o novih bogataših. Nedavno je v Mariboru opustil nek manufakturni trgovec svojo trgovino in je pričel udobno zasebno

življenje. Znanec, ki je dobro poučen o njegovih razmerah, nam je rekel, da ima ta trgovec, ki je pred 25 leti pričel trgovino kot ubog trgovski pomočnik, danes premoženja do 400.000 K. Vse trgovine so svoje blago pred vojsko po nizki ceni nakupile. Zaloge so bile polne blaga. In sedaj se tisto blago prodaja z naravnost ogromnimi dobički, ki znašajo večkrat po 300 do 500%.

V takih razmerah mora živeti delavstvo, kateremu se niti oddaleč niso izboljšale plače v tistem razmerju, v katerem se je vse podražilo. Delavski rod pa zato tudi tako peša, da je strah in groza.

× × ×

NAJVIŠJE CENE PREŠIČEM.

Te dni je izšel odlok, ki določa najvišje cene živim prešičem, svinjini in svinjski masti. O tem se je uradno tole razglasilo:

Uradno razglašajo: Ker so cene prešičev na avstrijskih in ogrskih trgih že nekaj časa stalno in skokoma šle navzgor, sta se začeli obe vladi pogajati. V prvih dneh julija sta se sporazumeli in sedaj razglašata bistveno enake naredbe. Državni zakonik prinaša ministrsko naredbo o prešičih.

Prepovedano je klanje **pitanih prešičev** do teže 60 kg in mesntih prešičev do 40 kg. Prešičerejci so sedaj prisiljeni, da prešiče izpitajo do neke gotove teže. Tako bo mogoče iz stališča konsuma doseči umno izrabo masti in mesa in preprečiti, da se ne bo klala neizpitana žival.

Pri določitvi cen za **žive prešiče** se je gledalo na to, da se prešičerejcem dá primerna izpodbuda za večjo produkcijo. Zato se je porabila **budimpeštianska navada**, ki pri vsakem prešiču od žive teže odpiše 22 in pol kg in šele za ostalo težo določi najvišjo ceno kot pri-

merno ceno. Sedaj se bo odštelo še 4% tako določene cene in kar ostane, je treba res plačati. Seveda ta določba ne velja za prešiče mesnjake in pitane, za katere se določi cena edinole po živi teži. Za vsakega takega prešiča, ki pride res v zakol, se sme pri prodaji od hleva zahtevati **kvečjemu 6 K 80 vin. za kg po budimpeštanski navadi**, kar odgovarja približno **5 K 50 vin. za kg žive teže**. Za prešiče za mast se sme od hleva zahtevati pri teži **od 60 do 90 kg kvečjemu 6 K** za kg, za **prešiče mesnjake** nad težo 40 kg po **4 K 70 vin.** za kg žive teže. Za pitane prešiče pod 60 kg in za prešiče mesnjake pod 40 kg ni najvišjih cen.

Ministrska naredba določuje cene samo za prodajo iz hleva. Za trge in semnje bo najvišje cene določila deželna gosposka, pa njene cene smejo biti kvečjemu 2% višje kakor zgoraj določene ministrske. Za 2% pribitka Ogri ne bi hoteli pošiljati prešičev v Avstrijo in zato trgovinski minister občinam, ki že od nekdanj zbirajo ogrske prešiče, lahko dovoli, da smejo pribiti več kakor 2%. Deželna gosposka lahko določi še posebne stopnje po kakovosti, toda samo navzdol, preko najvišjih cen ne sme iti.

Prešičerejec bo dobil za **surovo svinjsko mast** in **sveže svinjsko meso vseh vrst** enostno **780 K za 100 kg čiste teže** (1 kg = 7 K 80 vin.). Za topljeno mast je dovoljeno pribiti 12%, tedaj sme prešičerejec za mast zahtevati kvečjemu **875 K za 100 kg** (1 kg = 8 K 75 vin.). Za zaklane prešiče, cele ali pol prešiča, ima najvišjo ceno določiti deželna gosposka, ki tudi ne sme prekoračiti navedenih enotnih cen za surovo mast in svežo svinjino.

Kazni: denarja do 5000 K in do 6 mesecev zapora. Prestopki določb o živih prešičih se morajo kaznovati z zaporom.

Vlada upa, da se bo konsumu, po-

Skopuh.

H. Conscience.

»Moj stric je pravičen,« pravi Cecilija, »četudi je posebnež, dobrega srca je!«

»Vem, ali poznate Tisa?«

Dekle jo začudeno gleda.

»No, poznam ga! — Dolgo je živel v moji rojstni vasi. — Tis je zapravil vse premoženje svojih staršev in je trafil do smrti svojega očeta. Ker je precej znal, je postal iz sile pozneje neke vrste prodajalec duš in zakotni pisar; zgodilo se je, da je prišel tudi na samostansko posestvo, ker je šlo za to, da je vzravnal neko zamotano zadevo. Tam je kmalu zapazil, da so tla ugodna zapeljevanju in goljufiji, nekdanji zapravljivec in lahkoživec je pričel hliniti skopost, zmernost in ljubeznivo skrb Vašemu stricu. Veste li, zakaj? Uropati je nameraval mojo in dedščino mnogih revnih ljudi, ki še žive na naši strani. Morebiti tudi — a ne, Vaš stric Vas le preveč ljubi!«

Cecilija je stala s sklonjeno glavo in je strmela pred se. Premišljevala je, kar ji je odkrila revna Kaet.

Ta je nadaljevala:

»Ne bojte se še ničesar, ljubo dekle, marsikdo je drugim nasproti srčnejši in pametnejši, kakor nasproti sebi. Tis ve prav dobro, da mu lahko še revna Kaet kdaj prekriža njegovo pot. Vi ste tudi edina Vašega rodu in neposredna naslednica, ker je bil Vaš oče brat starega Jana. Pozneje bova o tej zadevi še temeljitejše govorili; zdaj Vas le posvarim proti zavratnemu Tisu. — Predolgo izkazuje dobroto tu na mrazu revni vdovi. Grem, da povem svojim otročičem vesele novice in da skupno z njimi molim za Vas.

Cecilija je pogledala beračico, ji segla v roke in vprašala:

»Kaet, hočete li nekaj storiti zame? A obljubiti mi morate in držati obljubo!«

»Z veseljem, dobro dekle!«

»Dobro, ne molite zame, ampak za mojega starega strica. Ne boste li tega pozabili?«

»Ne, gotovo ne!«

»Živela do svidenja jutri!«

Revna vdova je nato zavila z znamenji goreče hvaležnosti na stezo, ozrla se je še večkrat za Cecilijo, ki je šla hitro domov.

Uboga mati je rekla globoko ginjena svojemu otroku:

»Mirken, sanjala si v minuli noči o angelu. Poglej, to je angel!... Grdi Tis s samostanskega dvora, to ti je sam satan!... Otrok, požuriva se!«

III.

Cecilija je odprla vrata in je šla v hišo. V spodnjih sobah ni bilo nikogar. Na dekle je le vedno vplivala mrzla puščoba tega kraja, četudi ga je bila navajena. Pogled ji je počasi švignil po sobi in po pajčevinah na stenah. Nevolja ali sočutje ji je prešinila obraz, zamišljeno je stala nekaj časa sredi sobe. Gotovo je primerjala izraz srčnosti, zadovoljnosti in ljubezni, ki se je kazala v koči uboge matere An in med morečo mrtvaško tišino sobe, kjer se je nahajala zdaj. Vsedla se je nato za ognjišče in je strmela v pepel. Šepetala je nekaj, mislila je še na to, kar ji je pripovedovala beračica Kaet.

Sedela je le nekaj trenutkov tam, ko se je pokazal za njo med napol odprtimi vrati stranske sobe glava nekega moža, kateremu se je, ko je zapazil dekle, izpremenil obraz. Sive oči mu žare veselja pod gostimi obrvmi, a ob-

sebeno glede masti, kmalu boljše go-dilo.

Cene veljajo toraj za obe državni polovici. Odredba ima hvalevreden namen, da prepreči nadaljna navijanja cen na svinjskih trgih, vsled česar se je posebno mast naravnost strašno podražila in da je postala takorekoč ne-kake vrste drago zdravilo, kar se mora reči tudi o olju, ki smo ga bili ravno poleti tako navajeni na solati. Solate zdaj delavstvo skoraj več ne pozna, postala je jed največjih praznikov, ko si kdo toliko pristrada, da je oljnato ali z mastjo zabeljeno solato. Poročilo o novih najvišjih prešičjih cenah bi se delavstvo veselilo, a besede čujemo, jih čitamo, a — postali smo maloverni Tomaši. Z odredbami se je že lansko jesen »uredilo«, kako naj se uravnajo cene zabeli. Obžalovati moramo: stvar je ostala na papirju. Ta določila, če nas ni še popolnoma zapustil spomin, veljajo še dandanes, a vsak delavec in vsaka delavka ve, da je na trgu cena masti šla vedno navzgor. Saj se je plačevala mas po 14 kron 50 vin. na debe-lo kilo. Zamizati se je moralo, ker so bili sploh ljudje veseli, da so dobivali mast. Ne samo v delavskih rodbinah, tudi v srednjih in v boljših slojih bodi-si na unaju in na Nižjeavstrijskem in na Češkem in celo v nekaterih krajih Ogrske so morali ljudje jesti in še jedo nezabeljene jedi.

To pač stoji, cena svinjini in ma-sti bi ne bila nikdar tako poskočila, če bi bili obe vladi tudi vse storili. Kaj pomagajo najvišje cene, če se ne omeji oderuštvo, če se smejo v hlevu zahte-vati poljubne cene. Klobuk doli pred kazenskimi določili, a izkušnja nas je naučila, da zapro sicer posamezne na-vijalce cen, navijanje cen pa le ostane. Delavstvo vseh strank in struj je zahtevalo zato že lani, naj se izvede to, kar se je izpeljalo zdaj.

Naj bi se bilo to že lani izvedlo, bi zdaj ne bile potrebne najvišje cene. Za-kaj bi ne smeli v takih rečeh posnemati Nemčije? Sicer primanjkuje mesa tudi tam, a cene le niso tako visoke, kot so pri nas in tudi na Ogrskem: v deželah toraj, kjer je prešičjereja bolj gojena, kot v Nemčiji.

Sedanje odredbe niso take, da bo zdaj zavladovalo v delavskih rodbinah predvojsko »razkošje«. Cene so še vedno zelo visoke a šlo bo le včasih, da bo tudi delavec videl košček prasetine na mizi; ako se bodo odredbe res strogo iz-peljale.

Ampak: odredba je presenetila po-polnoma trgovino z mesom in z mastjo. Veselilo bi nas, če ne bo nastal odpor proti njim po tistih, ki so prizadeti po njih. Trgovina z mastjo je zadnje čase že tako klavrna, da je nakupila mala trgovina vso mast, kolikor jo je dobila, ne da bi vprašala po ceni. Napravili so se velikanski sklepi s cenami, ki zelo presegajo zdaj določene najvišje cene. Mala trgovina ne bo prodajala v izgu-bo, kar je zelo, zelo umljivo. Branila se bo. Ne bo dobro, če bodo izvzeli iz no-vih najvišjih cen že sklenjene kupčije po višji ceni. Določitev cen se ne drži, kar uči izkušnja, toliko uradno dolo-čenih najvišjih cen, marveč tistih, ki jih doseže najdržje prodajajoči prodajalec. Kupec ni v tsnu, da nadzoruje, če je prodajalec ki zahteva ceno nad najvišjo določeno ceno, kupil mast po višji ceni. Če obvelja, da se bodo pre-gledale zato najvišje cene, bo tudi od-redba preluknjana; odprta bodo zopet na stežaj vrata navijanju cen.

Odredba se mora zato takoj izpo-polniti. Vsi sklepi, ki prekoračujejo no-vo določene najvišje cene, se morajo postaviti odpraviti. Nihče ne bo odo-braval, da bi moral trpeti prodajalec škodo. Zato je umestno, da se izvede, kar zahtevamo.

Zasega in uporaba žita, moke in stročnic.

Cesarski ukaz z dne 11. junija 1916, drž. zak. štev. 176.

§ 1. Žito in stročno sočivje avstrij-ske žetve leta 1916. je od časa, ko se lo-či od njive, zaseženo v prid državi. Za-loge žita, kar jih je še ob času, ko stopi v veljavo ta cesarski ukaz, iz njih dob-ljeni mlinski izdelki in stročno sočivje, ostanejo, kolikor so te reči zaplenjene po dosedaj veljavnih določilih, zaple-njene tudi zanaprej. Kot žito v smislu tega cesarskega ukaza velja: pšenica, pira, rž, napolica, ječmen, ajda, oves, proso, koruza vsake vrste (koruzni strok), dalje zmesni sad (soršica) vsake vrste. Kot stročno sočivje v smislu tega cesarskega ukaza veljajo: fižol, grah, leča in grahorica. Koruza in stročno so-čivje, ki se vporablja kot zelena pri-kuha, soizvzeta od zasege. Posestniki zaseženih predmetov so zavezani skr-beti za njih ohranitev.

§ 2. Zasega ima učinek, da se zase-žene reči (§ 1) ne smejo niti podelovati, porabljeni, pokladati niti prostovoljno ali prisilno prodati, ako niso v tem ce-sarskem ukazu ali s posebnimi predpisi ukrenjeni drugi zaukazi. Pravna opra-vila, ki greše zoper to prepoved, so nič-na. Kljub zasegi smejo:

1. Podjetniki poljedelskih obratov a) vporabljeni za preživljanje pripadni-kov svojega gospodarstva (gospodinj-stva) vstevši opravičence za preživitev, delavce in nameščence, katerim gre prosta hrana, mlinski izdelki ali kruš-no žito za preživitev ali plačilo, zaple-njeno žito lastne žetve v množini, ki je določena po uravnavni porabe; b) vpo-rabljeni za setev potrebne množine ži-ta, kojih najvišjo izmero določi oblast; c) porabljeni od zaplenjenega žita last-ne žetve oni del, ki g adoloči politična deželna oblast, za omenjene pod a in b;

enem kažejo zahrbtnost; njegova veli-ka usta se raztezajo in kažejo zmago-vito poželjenje.

Mož je hitro izginil, a čez nekaj trenutkov se je zopet vrnil s tremi veli-kimi kosí šote in z butaro dračevja v sobo. Njegov obraz se zdaj milo smeh-lja, ravnodušno in dobrosrčno, kolikor to dopušča njegov odbijajoči obraz.

»Dobro jutro, Cecilija,« je rekel lju-beznjivo. »Ni li res, da te zebe? Vzemi tvoje noge iz pepela, zanetiti namera-vam lep, topel ogenj.«

Dekle ga začudeno gleda. Ni bila vajena, da bi ta človek govoril tako ž njo; nikdar ni videla na njegovem ob-razu takega dobrovoljnega smeha, kot zdaj. Njeno dušo so napolnjevale še be-sede ubožice Kaet; ugibala je zato, kaj naj to pomeni.

Tis je hitro vrgel šoto na ognjišče namenoma proti tisti strani, kjer je se-dela Cecilija.

»Kaj delaš, Tis,« ga je vprašala, »saj bo les padel na tla!«

»Tako delam, da se pogreješ, ko si hodila v tem mrazu,« ji je odgovoril in pihal z mehoma, da je kmalu švigal pla-men kvišku.

»Tako mora biti,« ji je rekel; »ne za me, a če tebe Cecilija veseli; bom vesel tudi jaz, četudi ne dobim ničesar za to.«

»Tis,« zakliče dekle, »ne umevam te, se li šališ z menoj? Saj si postal po-polnoma drugačen človek!«

»Cecilija,« je on žalostno govoril, gledal ji je proseče in priliznjeno v oči, »dobro vem, da me sovražiš, a ne po-znaš me!«

»Sovražiti? Pfuj, kako grda bese-da! Res, bojim se te, ker vedno grdo gledaš in ker tako oestro govoriš z me-noj. Dobro veš, da sem tako ustvarjena, da moram videti prijateljstvo in do-brotljivo srce.«

»Gotovo mi ne boš verjela, Cecilija; a jaz sem tak in sicer že od nekđaj.«

»Ti,« je začudeno vprašalo dekle?

»O, Cecilija,« tako je zdihoval, »boli me, ker sem prisiljen, da ti odkri-jem skrivnost mojega počenja. Lju-bim našega strica Jana nad vse; edin smoter mojemu življenju je bil dozda-j ta, da osladim zadnja leta svojemu do-brotniku. Ti kot dekle si preprostoduš-na in preotročja, ne moreš za to ume-vati, da se lahko stori mala krivica in

se ž njo doseže večje dobro. Tako sem pa vedno delal in postopal. Naš stari strac je skop, denar mu je duša; a ne obtožujem ga tega, ker to je slabost njegovih let. Grenilo bi se mu življenje in skrajšavali bi se dnevi njegovega življenja, če bi se ugovarjalo njegovi strasti ali če bi se ovirala. Kaj sem zato storil iz ljubezni do njega? Delal sem se, da sem tako skop, kakor on, hranil sem se s slabimi jedili, prenašal sem lakoto in mraz; presedel sem tu cele tedne in mesece žalosten kot v grobu. Da, da Cecilija; krvavelo mi je srce, ako sem videl kakega revnega človeka, a sem mu moral oziraje se ne strica Jana pokazati vrata. Zelel sem si, da občujem s prijatelji, a stricu Janu na ljubo sem svoja najlepša leta preživel v samotni in v tihoti. Ljubil sem te kot čisto podobo nedolžnosti in čednosti; moje srce je koprnelo po tvoji sestrski naklonjenosti, a da se pokažem navidezno skop, sem moral nastopati proti tebi trpko in te večkrat z rezko besedo svariti. Zakaj? Še enkrat rečem: samo zato, da sem dopadel stricu Janu in da sem ga tolažil v njegovi boleštni in bedni starosti.«

d) krmiti ječmen, oves, proso, koruzo, grahorico, zmes (zadnje žito) v množini, ki se predpiše s posebnimi predpisi (§ 2);

2. mlini mleti žito, ki jim ga dajo poljedelski samooskrbniki za mletje (št. 1, črka a) po natančnejših določbah, ki jih izdajo politične deželne oblasti.

§ 4. Splošne odredbe o porabljanju zaplenjenih reči ukrene minister za notranje stvari dogovorno z udeleženi ministri. On se poslužuje pri tem za izvršitev obdelovanja vojnoprometnega žitnega zavoda. Porabljanje žita in mlinskih izdelkov (otrobov i. e. r.) za namene krmljenja uravnava poljedelski minister dogovorno z udeleženi ministri.

§ 5. Za prevzemanje zaplenjenih reči je dolžen reči, kolikor naj mu ne ostanejo po tem cesarskem ukazu ali po posebnih predpisih, izdanih na njegovi podstavi, ponuditi in prodati za določeno prevzemno ceno vojnemu prometnemu zavodu za žito ali prejemnikom njegovega ukazila. Vojni prometni zavod za žito je dolžan kupovati žito, ki je sposobno za mletje in se mu ponudi v nakup. Ceno je plačati v gotovini, kadar se odvzame blago. Ako se blago ne odvzame takoj, kadar se sklenu kup, je treba ob sklepu kupa dati plačilo na račun do višine 50% kupnine in ostanek plačati, kadar se dalje odjema blago. Prevzemne cene določi minister za notranje stvari v sporazumu s poljedelskim ministrom in finančnim ministrom.

§ 6. Za izvršitev prevzemanja zaplenjenih reči mora izdati politična deželna oblast natančnejše določbe. Posebno ona lahko odredi, da morajo v gotovem ozemlju vsi ali več podjetnikov poljedelskih obratov gotovo najmanjše množine posameznih vrst žita (§ 1) v določenih razdobjih skupno odpraviti.

§ 7. Učinek zasege se konča: 1. z dopustno porabo ali prodajo, 2. s prisilnim odvzetjem in 3. z zapadom.
(Dalje.)

Iz življenja črtan! Tako je naslov veliki drami, ki jo v nedeljo, 23. t. m. predstavlja »Kino Central« v deželnem gledališču. Poleg tega predstavlja **izvrstno burko »Ako je človek predebel, ali presuh«** in še več drugih zanimivih točk. Ta spored ni za otroke. V nedeljo ob 1/2 11. uri dopoldne in ob 2. uri popoldne je **velika predstava za otroke** z novim sporedom in zelo znižanimi cenami.

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Jože Gostinčar. — Tisk Kat. Tiskarne.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilol

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

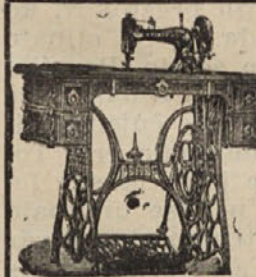
Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izber vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žopnih roboev, ovratnikov, zavratnic, volne, sukanoa itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok

Špečljalna trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokli od strokovnikov priznana najboljša šivalna stroje v Evropi in to so PFAFF v veliki izbiri in zalogi. 10letna pisarna garancij! Pook o vezenju vsak čas brezplačno. Pridni posredovalci se iščejo

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznana nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovjših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klotla. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prilije, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4³/₄ 0/0**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.